

RESISTIRÉ

Reducing gendered inequalities
caused by COVID-19 policies

Krizlerin Devamlılığı:

Kapsayıcı Feminist Mücadeleden Dersler

RESISTIRÉ bulgularına dayanarak, COVID-19'un toplumsal cinsiyete dayalı etkilerini hafifletmek için politika yapıcılara tavsiyeler

RESISTIRÉ araştırmasının üç döngüsünden krizlerle mücadeleye dair öğrendiklerimizin hasadına dayanan bu politika metninde: 1) kriz önleme, krizle mücadele, krizden toparlanma ve krizi izleme için temel bir çerçeve olarak '**krizlerin devamlılığı**' kavramını öneriyoruz. 2) Avrupa Birliği de dahil olmak üzere her düzeydeki kamu yetkililerinin gelecekteki krizleri önlemek ve daha iyi yönetmek için **kapsayıcı feminist mücadeleyi** desteklemelerini ve bu deneyimden ders çıkarmalarını tavsiye ediyoruz. Bu tavsiyeler, RESISTIRÉ araştırmasının üç döngüsüne dayanmakta olup gelecekteki krizleri ele alış biçimlerine kavramsal bir çerçeve sağlamak amacıyla hazırlanmış politika metinleri ile desteklenmektedir.

> Tavsiyeler

Gelecekteki krizlerle kapsayıcı ve etkili mücadele, mevcut uygulamalarda köklü bir değişimi ve krizlere bütüncül bir yaklaşım ışığında bir yeniden önceliklendirme yapmayı gerektirmektedir. Bu bağlamda **krizlerin devamlılığını** dikkate alarak, kriz öncesinde, sırasında ve sonrasında farklı yerlerde, toplulukların ve bireylerin yaşadığı karmaşık ve birbiriyle ilişkili zorlukların belirlenmesi ve ele alınması önem taşır.

Üç döngüden oluşan RESISTIRÉ araştırmasının sonunda geliştirdiğimiz ve proje politika metinlerinde (PM) de yer alan tavsiyelerimizden yola çıkarak, her düzeydeki karar alıcılara şu çağrıda bulunuyoruz:

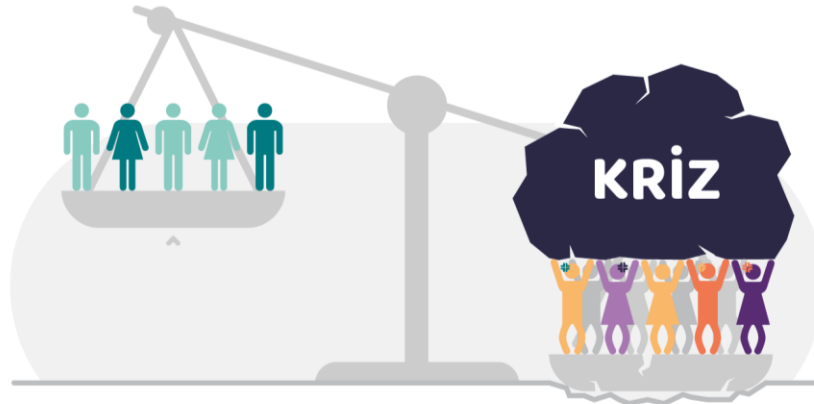
1) Krizlerin devamlılığı yaklaşımını benimseyin ve tüm kriz önleme, krize müdahale, krizden toparlanma ve krizi izleme süreçlerini farklı kriz alanlarının (ev, işyeri, okullar, hastaneler, kamusal alanlar, vb.) ve farklı kriz anlarının (kriz öncesi, sırası ve sonrası) birbirleriyle ilişkili olduğu fikrinden yola çıkarak tasarlayın.

2) Gelecekteki krizleri önlemek ve daha iyi yönetmek, ve toplumsal cinsiyet+ kapsayıcılığını birlikte tasarlamak ve uygulamak için kapsayıcı feminist kriz mücadelesini destekleyin ve bu mücadeleden çıkan dersleri hayata geçirin.

- Farklı STK gruplarıyla iş birliği içerisinde **kriz yönetim planları** (PM 8 & 9);
- Feminist örgütleri ve hassas gruplarla çalışan diğer STK'ları krizle mücadelede temel aktörler olarak tanıyan, güçlendiren ve onlara fon desteği sağlayan **krizle mücadele politikaları** (PM 1, 2, 4, 6a, 6b, 8, 9 & 19);
- Feminist örgütlerle ve diğer STK'larla yakın ilişkiler kurarak hayata geçirilmek üzere **krizden toparlanma planları** (PM 12 & 13);
- Ulusal ve AB düzeyindeki veri sistemlerinde büyük ölçüde eksik kalan kesişimsel verilerin toplanmasından başlayarak, farklı grupların çok çeşitli deneyimlerini ve ihtiyaçlarını dikkate alan **krizi izleme ve değerlendirme sistemleri** (PM 20 - Kesişimsel Veriler).

> Temel Bulgular

Krizler ve afetler, hassas gruplar üzerinde orantısız bir şekilde olumsuz etkiye sahiptir. Krizler yapısal eşitsizlikler içerisinde ortaya çıktığında sosyal felaketlere dönüşürler. Toplumsal cinsiyet+ temelli eşitsizlikler söz konusu olduğunda, RESISTIRÉ araştırmasının üç döngüsü, COVID-19 pandemi krizinin kadınlar ve LGBTIQ+ üzerinde yıkıcı bir etkisi olduğunu, kesişimsel toplumsal cinsiyetin ana akımlaştırılmasındaki ilerlemeyi ortadan kaldırdığını (PM 1 ve 2), genel olarak toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti (PM 6a, 6b, ve 9), spesifik olarak dijital şiddeti (PM 10) arttırdığını, özellikle uzaktan çalışma (PM 5 ve 7) ve uzaktan eğitimin (PM 11) bir sonucu olarak toplumsal cinsiyete dayalı bakım sorumluluklarındaki farkı (PM 5) şiddetlendirdiğini ve sağlık sektöründeki toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri derinleştirdiğini (PM 3) göstermiştir.

KRİZLERLE DERİNLEŞEN SOSYAL EŞİTSİZLİKLER SOSYAL FELAKETLERE DÖNÜŞÜR

Pandemi aynı zamanda kapsamlı, kapsayıcı, çok aktörlü kriz yönetimi ve krizden toparlanma planlarının geliştirilmesinin acil bir ihtiyaç olduğunu öne çıkarmıştır (PM 8, 12, ve 13). Avrupa düzeyinde, ulusal düzeyde ve belediyelere ait kriz yönetim planlarının eksikliği ya da yetersizliği, adil ve doğru müdahalenin ve toparlanmanın önündeki en büyük engellerden biri olmuştur. RESISTIRÉ araştırmacılarının gördüğü sokak düzeyindeki bürokratlar (hizmet alıcılarla birebir temas kuran kamu ve belediye çalışanları) ve diğer uzmanlar, (etkili) kriz yönetimi planlarının ve çeşitli ihtiyaç ve aciliyetleri karşılayacak diğer önlemlerin yokluğunda, pandeminin ortaya çıkardığı karmaşık meseleleri ele almanın zorluklarından bahsetmiştir.¹

RESISTIRÉ ayrıca birçok ülkede kriz yönetimi planlarının belirli hak ihlallerini önleyecek ve cinsiyet, cinsellik, ırk, etnik köken, vatandaşlık durumu, yaş, engellilik ve sınıfa dayalı ihtiyaçları

¹ Sandström, L., Callerstig, A.C., Strid, S., Lionello, L. & Rossetti, F. (2023). *RESISTIRE D4.3 Summary report on qualitative indicators - cycle 3*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7708724>

karşılacak kadar kapsayıcı olmadığını da ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle, daha sonraki toparlanma politikaları toplumsal cinsiyet+ temelli eşitsizlikleri yeterli düzeyde ele almaya ve toparlanmaya yönelik kesişimsel ve katılımcı yaklaşımları dahil etme konusunda yetersiz kalmıştır (PM 12 ve 13)

Cynthia Cockburn'ün şiddetin devamlılığı (veya şiddetin sürekliliği) kavramını temel alarak² farklı kriz alanlarının (ev, işyeri, okullar, hastaneler, kamusal alanlar vb.) ve krizin farklı alanlarının (öncesi, sırasında, sonrasında) birbiriyle ilişkili olduğuna vurgu yapan **krizin devamlılığı** yaklaşımını öneriyoruz. Felaket yaratan bir olayın en açık tezahürü sınırlı bir zaman diliminde veya belirli bir yerde ortaya çıkabilir, ancak etkisi belirli bir zamanla veya yerle sınırlı değildir. Üstelik kesişimsel toplumsal cinsiyet+ temelli bakış açısı, cinsiyete dayalı şiddet, yoksulluk, ırkçılık, devlet şiddeti, iklim krizi ve diğer yavaş şiddet³ ve yavaş felaket biçimleri⁴ gibi birbirine bağlı, çoklu krizlerle dolu bir dünyada yaşadığımızı göstermektedir.

RESISTIRÉ araştırması, krize bir devamlılık olarak yaklaşmanın en iyi yol olduğunu; dolayısıyla, krizden önce hazırlık yapılması (örneğin kapsayıcı kriz yönetimi planları ve önleyici tedbirler yoluyla), krizin etkilerinin en belirgin olduğu akut döneminde etkili bir şekilde müdahale edilmesi ve krizin sonrasının takip edilmesi (örneğin kapsayıcı kurtarma planları ve izleme sistemleri aracılığıyla) gerektiğini öne sürmektedir.

² Cockburn, C. (2004). 'The continuum of violence: A gender perspective on war and peace. in W. Giles & J. Hyndman (Eds.), *Sites of violence: Gender and conflict zones* (pp. 24-44). University of California Press

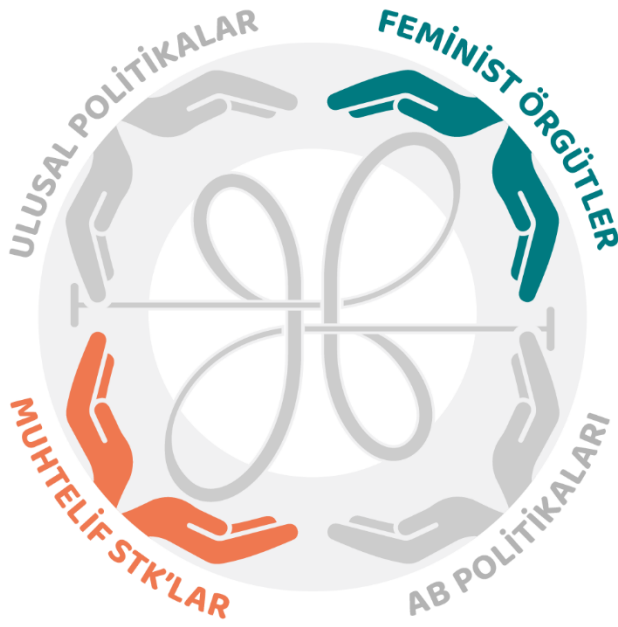
³ Nixon, R. (2011). *Slow violence and the environmentalism of the poor*. Harvard University Press.

⁴ Knowles, S. G. (2020). Slow disaster in the Anthropocene: A historian witnesses climate change on the Korean peninsula. *Daedalus*, 149(4), 192-206. https://doi.org/10.1162/DAED_a_01827

Pandemi bağlamında STK'lar, devlet yetkililerinden daha hızlı müdahale ederek, hükümetlerin boş bıraktığı alanları doldurarak, yardıma en çok ihtiyaç duyanlara destek ve kaynak sağlayarak, kadınların, etnik ve ırksal azınlıkların, LGBTIQ+'ların, yaşlıların ve diğer hassas grupların farklı ihtiyaçlarını karşılayarak ve böylece daha kapsamlı ve adil çözümler sunarak, kriz yönetimi ve krizin etkilerini hafifletme konusunda esas aktörler olarak ortaya çıktı.

RESISTIRÉ'nin krizlerle mücadelenin daha iyi hikayelerine ilişkin bulguları, özellikle krize hazırlık, kriz yönetimi, krizle mücadele ve krizden toparlanma süreçleri ile ilgili kapsayıcı feminist politikanın birikmiş deneyimini, bilgeliğini ve pratiklerini öne çıkarmaktadır. Feminist ve LGBTIQ+ örgütleri, özellikle de kesişimsel bir bakış açısını benimseyen örgütler, pandemi krizinin ve Türkiye'de yakın zamanda yaşanan deprem felaketinin en hassas topluluklar üzerindeki toplumsal cinsiyete dayalı etkilerini hafifletmede hayati bir rol oynadı. RESISTIRÉ araştırmacılarının görüştüğü uzmanlar, kesişimsel feminist yaklaşımın krize yanıt verme çabalarına benzersiz bakış açıları ve içgörüler katabileceğinin altını çizmektedir. Uzmanlara göre, hükümetler ve büyük kuruluşlar değişen dünyaya uyum sağlamaya çalışırken, feminist inisiyatifler ve STK'lar kriz zamanlarında daha uyumlu ve duyarlı olduklarını ispatlamışlardır. Ayrıca uzmanlar, bu kuruluşların sahip olduğu uyum sağlama ve değişimi anlama kapasitesinin, onları acil durumlara müdahale etme konusunda daha donanımlı hale getiren önemli bir avantaj olduğunu belirtmektedir. STK'ların dışlanmış topluluklarla hali hazırda kurduğu ağlar, bağlantılar ve güven ilişkisi, sahadaki deneyimleri dikkate alarak etkili yanıt vermede önemli bir rol oynamaktadır.

Sivil toplum kuruluşları, inisiyatifler, topluluklar ve devlet yetkilileri arasındaki iş birliği, kriz sırasında zorluklarla mücadele edilmesi ve yenilikçi çözümler üretilmesi için hayati öneme sahiptir⁵ Bu argüman, paydaşlarla geliştirilen sürekli diyalog ve bilgi ve iyi uygulamaların paylaşımı yoluyla öğrenilen çeşitli örnek deneyimlerle doğrulanmaktadır.

Benzer şekilde, bazı katılımcılar STK'larla ortak planlama yapmanın ve çeşitli kriz senaryolarına öncelik vermenin önemini vurgularken, diğer katılımcılar yerel ve ulusal kurumlar arasındaki kapsamlı iş birliğinin önemine dikkat çekmiştir.⁶

Uzmanlar, hizmet sağlayan yapıların en çok ihtiyaç duyulduğu anda daha dayanıklı ve uyum sağlama kabiliyeti yüksek hale getirilmesi için kriz salgınları arasında bu iş birliklerine yatırım yapılmasının ne kadar gerekli olduğunun altını çizmiştir.⁷

⁵ Cibin, R., Ghidoni, E., Stöckelová, T., & Linková, M. (2023). *RESISTIRE D2.3 Summary report mapping cycle 3* Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7708631>

⁶ Sandström, L., Callerstig, A., Strid, S., Lionello, L., & Rossetti, F. (2023). *RESISTIRE D4.3 Summary report on qualitative indicators - cycle 3*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7708724>

⁷ Harroche, A., Still, A., Tzanakou, C., Rossetti, F., Lionello, L., & Charafeddine, R. (2023). *RESISTIRE D3.3 Summary report on mapping quantitative indicators - cycle 3*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7708668>

Aşağıda krizlerle mücadelenin daha iyi hikayelerini geliştirmiş olan feminist ve LGBTIQ+ örgütlerinin deneyimlerinden çıkarılacak bazı önemli dersler yer almaktadır:

- Çok aktörlü, kolektif ve katılımcı örgütlenmek ve karar almak;
- Kuruluşların erişim alanını genişletmek ve hizmetlerini farklı ihtiyaçlara cevap verecek şekilde iyileştirmek için kesşimsel bir bakış açısı geliştirmek;
- Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliğin ve ayrımcılığın görünmez biçimlerini görünür kılmak;
- Kriz öncesinde, kriz sırasında ve sonrasında topluluk oluşturmaya emek vermek;
- Yukarıdan aşağıya yapılanma, hiyerarşik 'yardım' veya 'hayırseverlik' anlayışı yerine, karşılıklı öğrenme ve dönüşüm yoluyla hak odaklı 'dayanışmanın' yatay çerçevesi etrafında kesşimsel ittifaklar ve topluluklar oluşturmak;
- Kamu yetkilileri de dahil olmak üzere kriz yönetimindeki tüm paydaşlarla iş birlikleri ve ağlar oluşturmak;
- Kriz sonrasında krizin yarattığı eşitsiz etkilerin izlenmesi.

Kısacası, Avrupa ve dünya çeşitli krizler ve felaketlerle karşı karşıya kalmaya devam ederken, krizlerin hak ve özgürlükler açısından yıkıcı sonuçlar doğurmasını önlemek ve gelecekte yaşanabilecek krizlere daha hazırlıklı olabilmek amacıyla, krizlere devamlılık olarak yaklaşan politikalar tasarlamının ve kapsayıcı kriz önleme, krizle mücadele ve krizden toparlanma için iyi entegre edilmiş mekanizmalar geliştirmenin daha da zorunlu hale geldiğini savunuyoruz.

› RESISTIRÉ Hakkında

Bu politika metni, RESISTIRÉ'nin Aralık 2022'den Şubat 2023'e kadar süren üçüncü araştırma döngüsünde toplanan verilere dayanmaktadır. Bu çalışmada 30 ulusal araştırmacı, İzlanda, Birleşik Krallık, Sırbistan ve Türkiye'nin yanı sıra 27 AB ülkesindeki (Malta hariç) pandemi ile ilgili politikaları, sivil toplum kuruluşlarının ve inisiyatiflerinin uygulamalarını ve niteliksel ve niceliksel göstergeleri haritalandırmak için konsorsiyumla birlikte çalışmıştır. Bu araştırma, toplumsal cinsiyet eşitliği uzmanlarıyla yapılan atölye çalışmaları ve görüşmeleri de kapsamıştır. Avrupa Birliği UFUK 2020 programı kapsamında desteklenen RESISTIRÉ projesi, 1) COVID-19 politikalarının yarattığı eşitsizliklerin 27 AB ülkesi (Malta hariç) ile Sırbistan, Türkiye, İzlanda ve Birleşik Krallık'taki davranışsal, toplumsal ve ekonomik etkilerini toplumsal cinsiyet ve diğer eşitsizliklerin kesişim noktalarına odaklanan 'gender+ / toplumsal cinsiyet+' bakış açısından incelemeyi; ve 2) politika yapıcılar, paydaşlar ve farklı politika alanlarındaki aktörler tarafından hayata geçirilmek üzere uygulamaya yönelik çözüm önerileri ve sosyal yenilikler tasarlamayı amaçlamıştır.

Proje hakkında daha fazla bilgi edinmek ve diğer çıktılara ulaşmak için RESISTIRÉ web sitesini ziyaret edebilirsiniz. <https://resistire-project.eu>

Bize ulaşın: resistire_eu@esf.org

› Yazarlar ve Katkı Sağlayanlar

Yazarlar: Ayşe Gül Altınay (SU), Nazlı Türker (SU), Pınar Ensari (SU), Charoula Tzanakou (OBU), Sofia Strid (UGOT), Maria Lopez Bellosso (DEUSTO), Audrey Harroche (OBU)

Düzenleme ve Tashih: A. Kolasinska (ISAS), M. Linková (ISAS)

Bilgi Grafikleri: G. Romeo (YW)

Türkçe Çeviri: Begüm Selici (Pınar Ensari, Nazlı Türker ve Ayşe Gül Altınay'ın katkılarıyla)

> Teşekkür ve Sorumluluk Reddi

Bu proje Avrupa Birliği'nin araştırma ve inovasyon programı UFUK 2020 çerçevesinde 101015990 nolu hibe sözleşmesi kapsamında fon almıştır. Bu yayının içeriğinin sorumluluğu yalnızca yazarlarına aittir ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmayabilir.

İlgili RESISTIRÉ Politika Metinleri

PM 1 Linková, M., Cibin, R., Mohammadi, E., & López Belloso, M. (2022). RESISTIRE Factsheet: Pandemic and Gender Mainstreaming. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041794>

PM 2 Linková, M., Cibin, R., Mohammadi, E., Bobek, A., & Clavero, S. (2022). RESISTIRE Factsheet: Women Representation, Diversity and Inclusion In Decision-Making. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041805>

PM 3 Denis, A. (2022). RESISTIRE Factsheet: Gender Equality in The Healthcare Sector. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041810>

PM 4 Kerremans, A., & Lionello, L. (2022). RESISTIRE Factsheet: Green Spaces and Gentrification. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041818>

PM 5 Živković, I., & Lionello, L. (2022). RESISTIRE Factsheet: Care and Crisis: Fostering a Paradigm Shift. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041822>

PM 6A Strid, S., Altınay, A.G., Türker, N., Ghidoni, E., & Tarragona Fenosa, L. (2022). RESISTIRE Factsheet: Reinforcing EU Level Action to Combat Gender-Based Violence. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041827>

PM 6B Strid, S., Altınay, A.G., Türker, N., Ghidoni, E., & Tarragona Fenosa, L. (2022). RESISTIRE Factsheet: Improving National Responses to Gender-Based Violence: Lessons from the Pandemic Crisis. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041844>

PM 7 Živković, I., Kerremans, A., & Lionello, L. (2022). RESISTIRE Factsheet: Telework as a Double-Edged Sword: Risks and Opportunities. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041851>

PM 8 Altınay, A. G., Türker, N., Ensari, P., & Adak, H. (2022). RESISTIRE Factsheet: Crisis Management for All: Inclusive, Multi-Actor Crisis Management. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7053650>

PM 9 López Belloso, M., Tarragona, L., Ghidoni, E., Izaguirre, A., Sandström, L., Strid, S., & Aglietti, C. (2022). RESISTIRE Factsheet: Gender-Based Violence during Crises: Risk Assessment, Prevention and Effective Response. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041177>

PM 10 Kerremans, A., Wuiame, N., & Denis, A. (2022). RESISTIRE Factsheet: Creating Safe Digital Spaces. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7035486>

PM 11 Tzanakou, C., Still, A., Rossetti, F., Sandström, L., Delaney, C., Strid, S., Callerstig, A., Kerremans, A., Tanwar, J., Clavero, S., Henry, S., Cacace, M., & Aglietti, C. (2022). RESISTIRE Factsheet: Education: Developing Resilient Education Systems. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7041786>

PM 12 Linková, M., Kolasinska, A., Cibin, R., Wuiame, N., & Clavero, S. (2022). RESISTIRE Factsheet: The Missing Perspectives of Women in the National Recovery and Resilience Plans. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7043342>

PM13 Linková, M., Kolasinska, A., Cibin, R., & Bobek, A. (2022). RESISTIRE Factsheet: Striving for Social Justice: Vulnerable Groups in the Recovery Policies. Zenodo.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7037249>

PM 14 A. Kolasinska (ISAS), R. Cibin (ISAS), M. Linková (ISAS), A. Bobek (TUD), N. Wuiame (YW). (2023) RESISTIRE Factsheet: Access to health services for vulnerable groups Zenodo.
<https://zenodo.org/record/7993618>

PM 15 A. Kolasinska (ISAS), R. Cibin (ISAS), M. Linková (ISAS), A. Bobek (TUD), N. Wuiame (YW). (2023) RESISTIRE Factsheet: Mental Health Support in Times of Crisis Zenodo.
<https://zenodo.org/record/7993625>

PM 16 L. Sandström (ORU), S. Strid (UGOT), AC.Callerstig (ORU), R. Cibin (ISAS), A. Kolasińska (ISAS), C. Tzanakou (OBU), A. Harroche (OBU). (2023) RESISTIRE Factsheet: Digital Transformation for an Inclusive Post-COVID Recovery Zenodo. <https://zenodo.org/record/8020801>

PM 19 Altınay, A.G., Ensari, P. & Türker, N. (2023) RESISTIRE Factsheet: Transformative Funding: A Pathway for Creative and Effective Crisis Response. Zenodo.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.8042165>

PM 20 A. Lionello (Sciensano), F. Rossetti, (Sciensano), R. Charafeddine (Sciensano), C. Tzanakou (OBU), A. Harroche (OBU), AL. Humbert (OBU) N. (2023) RESISTIRE Factsheet: More Intersectional Data. Zenodo. <https://zenodo.org/record/8056235>